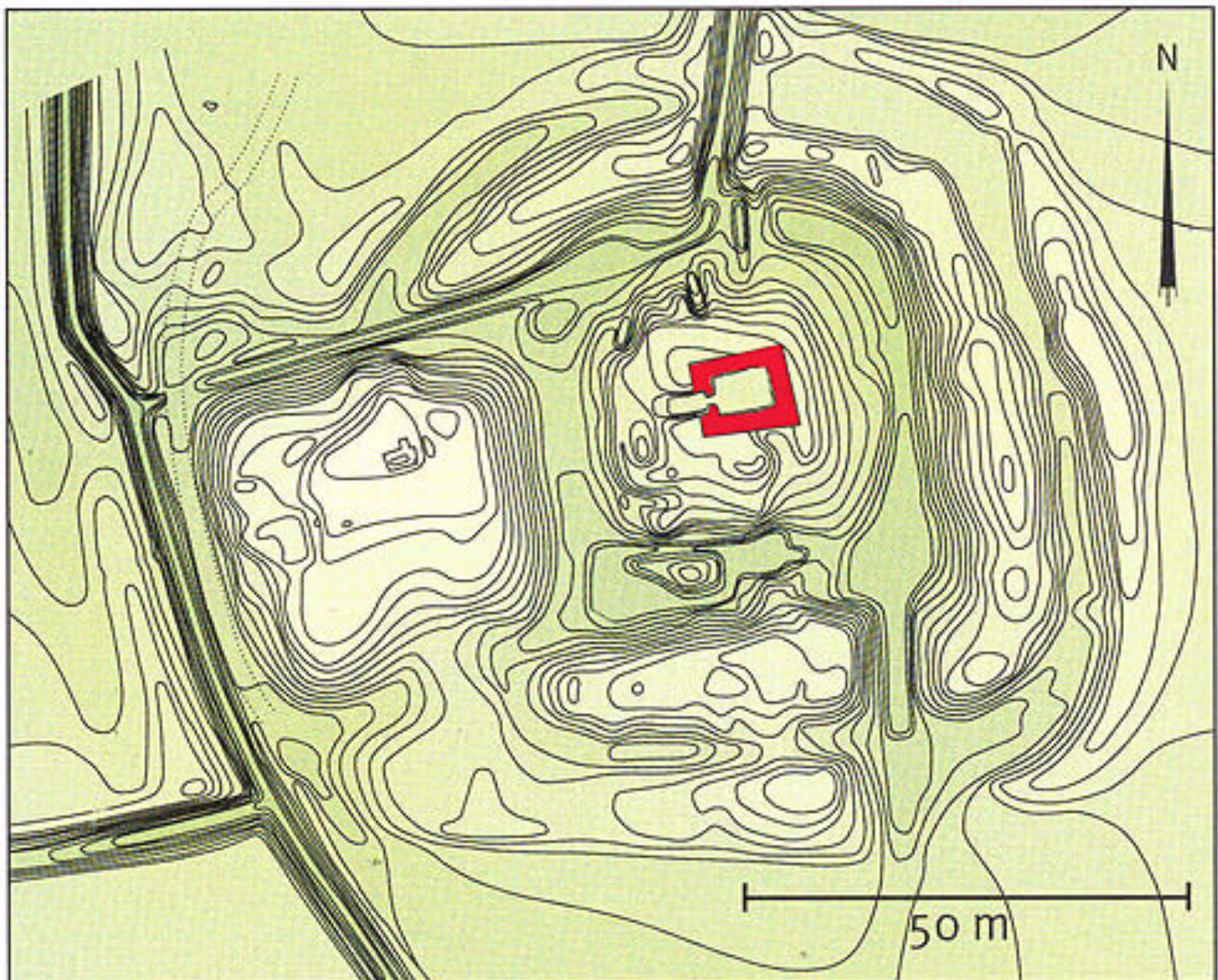


Bjørnkær Slot

Fortification

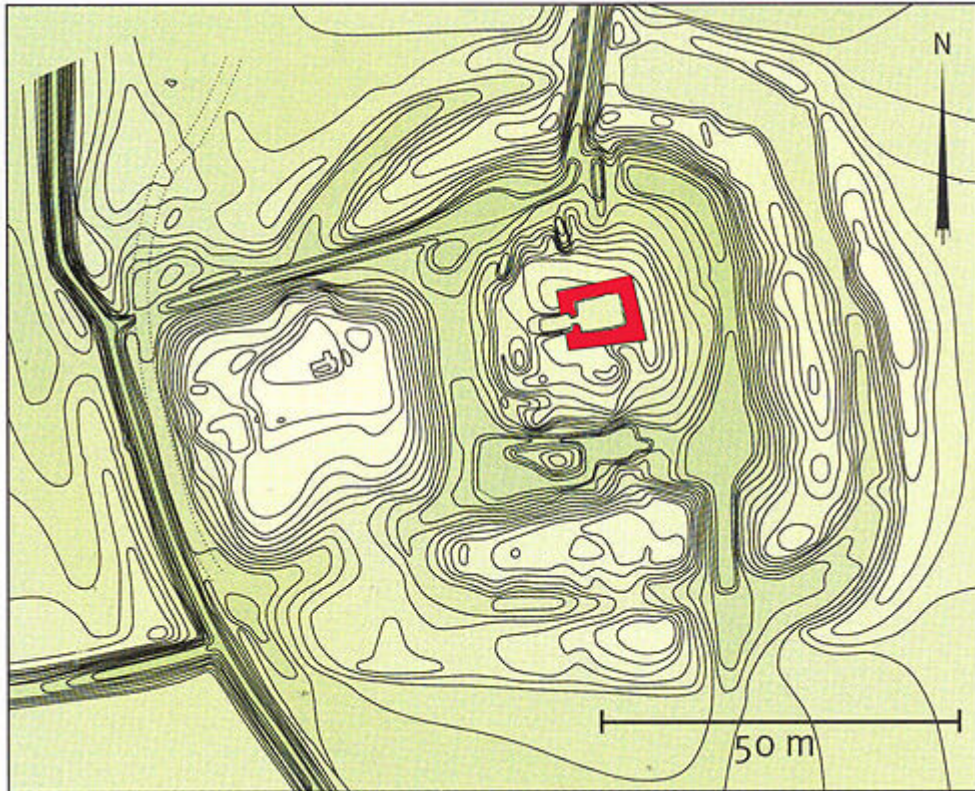
Middle Ages

Fortification



Højdekoteplan over Bjørnkær Voldsted med de to borgbanker og omgivende voldgrave mv. (efter J. Koch 1999)

Det middelalderlige voldsted Bjørnkær i sydøstenden af Vandmose Skov ca. 2 km vest for Hov, er et af de største og bedst bevarede voldsteder i det gamle Århus Amt.



Højdekoteplan over Bjørnkær Voldsted med de to borgbanker og omgivende voldgrave mv.
(efter J. Koch 1999)

I dag dækkes voldstedet af store løvtræer, og takket være et stort plejearbejde og afgræsning med får fremstår voldstedet meget illustrativt og idyllisk - og der er offentlig adgang via en sti fra parkeringspladsen ved skovvejen.



Oversigt over Bjørnkær voldsted set fra nordvest. Et af de største voldsteder i Århus amt.



Fåregræsning sikrer vold- stedets synlighed og en stabil bevoksning på voldstedet. Her østbanken set fra sydøst.

Som det også fremgår af den ældre metalstøbte informationstavle Nationalmuseet opsatte på stedet efter udgravningerne i 1930, består voldstedet af 2 næsten firkantede borgbanker, som adskilles af en ca. 5 m bred vandfyldt grav. Den østlige borgbanke omgives til tre sider - mod nord, øst og syd - af en dobbelt vold og voldgrav, hvorimod den vestlige borgbanke kun omgives af en enkelt vold og voldgrav.



Stien fra P.-pladsen fører frem til hegnet i voldstedets nordside hvor der også er opsat et informationsskilt.

Borgen menes at være opført engang i 1200-tallet, hvor ufred herskede i Danmark (se f.eks. Skanderborg Slot). Udgravningerne indikerede, at borgen blev indtaget og ødelagt engang i 1300-årene, hvorefter den blev genopbygget. I de fredeligere tider efter 1300-årene mistede borgen sin funktion, og da har den sikkert fået lov at forfalde.

De skriftlige kilder beretter intet om borgens tidlige historie. Først i 1427 anføres det, at enken efter Niels Kalf overgav gården til bispem i Århus. Sidste gang Bjørnkær nævnes er i 1509, hvorefter stedet underlægges gården Porsborg, som menes at være forløberen for det nuværende Gersdorfflund kun 700 m sydøst for Bjørnkær Voldsted.



Nationalmuseets gamle informationsskilt på den vestlige borgbanke.

Østbanken er den mindste, og omtrent midt på denne bank ses resterne fra en kælder, som har ligget under et teglobygget tårn af ukendt størrelse.



Voldstedets to banker set fra nordøst. I forgrunden østbanken og bagved denne den store vestbanke.

Kælderen er opbygget i natursten og med en vestvendt døråbning, hvor også teglsten ses. I syd- og nordmuren er der iagttaget spor efter vinduer, og i gulvets nordøstre hjørne ses en stensat, 2 m dyb brønd, som forsynede borgen med vand. Vandforsyningen var især vigtig under eventuel belejring af borgen, som i middelalderen kunne være meget langvarig.



Den udgravede kælderruin set fra nordøst.



Naturstenene i kælderen - her set fra sydøst - danner et solidt fundament for tårnet som engang stod over kælderen.

Brønde er meget interessante under arkæologiske udgravninger, da de som regel indeholder henkastede ting. Bjørnkær-brønden var ingen undtagelse. Den var fyldt af keramik med ejendommelige former. Tragte, fade kar og pander fra brønden tolkes som destillationsudstyr eller udstyr til brug for alkymistiske forsøg. Hvis det har været brugt til destillation, repræsenterer fundet det ældste udstyr til brændevinsfremstilling, som kendes i Danmark. I skriftlige kilder nævnes dansk brændevin ellers først i 1555. Fundene fra Bjørnkær er udstillet på Odder Museum.



Brønden med de rige keramik- fund i kælderens nordøsthjørne. Her set fra sydvest.

Østbanken menes at have været omsluttet af en ringmur opbygget af kampesten, som når vindebroen til vestbanken var oppe, fuldstændigt forseglede borgbanken.



Nordsiden af vestbanken med den enkelte voldgrav set fra nordvest.

På vestbanken har der ligget en række beboelseshuse og stalde omkring en stenbrolagt gårdsplads. Denne banke var også forbundet til landet mod vest af en bro, hvoraf adgang til borgen fandt sted.



Toppen af vestbanken hvor der er fundet en stenbrolagt gårdsplads er stadig relativ flad. Her set fra vest.

I dag er voldbankernes sider ud mod voldgravene afrundede og sikkert en del sammenskredne. Da borgen var i brug, har borgbankernes sider givetvis været betydeligt stejlere, ligesom vandstanden i voldgravene har været en del højere. Voldstedet ligger strategisk godt i et generelt sumpet område, som hindrede fjenders fremkomst, og som sikrede at færdsel til og fra borgen kunne kontrolleres.

Se også dette program fra TV-Midt-Vest om Bjørnkær: [LINK](#)



Oversigt over Bjørnkær voldsted set fra nordvest. Et af de største voldsteder i Århus amt.



Fåregræsning sikrer voldstedets synlighed og en stabil bevoksning på voldstedet. Her østbanken set fra sydøst.



Stien fra P.-pladsen fører frem til hegnet i voldstedets nordside hvor der også er opsat et informationsskilt.



Nationalmuseets gamle informationsskilt på den vestlige borgbanke.

Access

- Fra vej 445: Odder-Hou, ca. 2 km før Hov, drejes sydover ad Geerstoftslundvej.
- Efter ca. 1,4 km drejes til højre ad grusvejen indtil nr. 5 og 7.
- Følg grusvejen ca. 750 m forbi de to private huse til afslutningen i parkeringsnichen i skovens østside.
- Herfra udgår en sti til voldstedet.
- Vis hensyn til skovdriften ved parkering.
- Voldstedet afgræsses med får.
- Hunde må ikke medtages.

Faciliteter

- Informationsskilt ved hegnsåbning mod nord til voldstedet.
- Afstand til fortidsminde: ca. 200 m.

Særlige forhold

- Vis hensyn til græssende får på området.
- Luk lågen og respekter hegning.
- Hunde ingen adgang.

Related literature

Borge i Danmark – Rikke Agnete Olsen (Fremad, 1996 2. rev. udgave)

Guide til Danske fortidsminder – Carsten Henrik Bang (Gyldendal og Skov-og Naturstyrelsen, 1994)

Fortidsminder i Danmark – Hennning Dehn-Nielsen (Sesam, 1999)

Middelalderen i Danmark – Nils-Knud Liebgott (Aschehoug, 2004)

Borg og vold – Jan Kock (Erhvervsafd., 1999)

Natur og Kulturguide til Århus Amt – Poul Henning Jensen (Århus Amt, 1997)

Bjørnkær Voldsted – Kasper Terp Høgsberg (Middelalderarkæologisk Forum. 121 s. Ill., 2020)

Danmarkshistorien bind 9-11, Middelalderen – (Sesam, 1981-84)

Danske voldsteder: fra oldtid og middelalder – Vilhelm La Cour (Nationalmuseet, 1957)

Voldsteder i Danmark - en vejviser – *Rikke Agnete Olsen m.fl. (Skov- og Naturstyrelsen, 1999)*
Fortidsminder i Århus-området – *Anna Lindebo Leth (Århus Amt, Natur og Miljø, 1993)*
Ruiner - Bevaring af forfald – *Skov- og Naturstyrelsen (Miljøministeriet, 1991)*

Practical Information

ADDRESS	OWNERSHIP
8300 Odder, Central Jutland	Privately owned
GPS	UTM
55.916801, 10.223143	E576446 N6197496